

Minnesanteckningar från referensgruppsmötet den 9 mars 2023

Närvarande

Magdalena Kydd, Autism Stockholms län
Sandra Lindquist, Funktionsrätt Stockholms stad
Elsa Brunemalm, Stockholms Dövas Förening
Håkan Thomsson, Synskadades Riksförbund Stockholms stad
Anna Ljungquist, Socialförvaltningen

Inledning + föregående anteckningar

Anna inledde mötet med att hälsa alla välkomna och därefter gick vi igenom föregående minnesanteckningar.

- *Inkluderas även personal i boenden som drivs på entreprenad i den kompetenshöjande satsning som staden gör?*
Frågan har ställts till kollegor på socialförvaltningen som jobbar med färdplanen för en enhetlig yrkestitulatur inom LSS-verksamheterna. De meddelar att det i samband med att de fick uppdraget om att ta fram en färdplan fördes diskussioner om att inkludera både privata verksamheter i LOV samt entreprenader. Diskussionerna ledde dock fram till att utbildningssatsningen skulle gälla för stadens medarbetare. Ett argument för detta var att det ska ingå kompetensutvecklingsinsatser för verksamhetens medarbetare i den ersättning som betalas ut till privata verksamheter.
- *Stockholms Dövas förening önskar dialog med valnämnden*
Önskemålet är lyft till valnämndens kansli och den återkoppling vi har fått är att kansliet ska kontakta Elsa Brunemalm. Elsa bekräftade vid mötet att kontakten är inledd.
- *Aktiviteter för de som på grund av ålder inte längre får insatsen daglig verksamhet*
Frågan har lyfts på chefsnätverk i staden. De flesta stadsdelsförvaltningar uppgav att daglig verksamhet ofta avslås när den enskilde uppnår pensionsålder. I undantagsfall beviljas fortsatt insats i enlighet med stadens riktlinjer. Cheferna berättade

även att många brukare själva väljer att avsluta insatsen vid uppnådd pensionsålder.

De flesta ärenden går över till äldreomsorgen vid 65 års ålder om den enskilde inte bor i en bostad med särskild service enligt LSS. Cheferna inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning har därför inte en så bra uppfattning om vad som erbjuds som ersättning för daglig verksamhet till personer inom äldreomsorgen. Socialförvaltningen har ställt frågan till äldreförvaltningen men har inte fått något svar ännu.

Cheferna lyfte dock fram insatserna *dagverksamhet*, *ledsagning* eller *social kontaktperson* som tänkbara alternativ till daglig verksamhet. De individer som bor i en bostad med särskild service får i första hand sina behov tillgodosedda genom fler individuella aktiviteter på boende eller genom att personalen hjälper till att hitta öppna verksamheter/träffpunkter. På Södermalm finns Tellus fritidscenter som är en öppen fritidsverksamhet för seniorer och vuxna med funktionsnedsättning som bor i Stockholms stad.

<https://senior.stockholm/hitta-traffpunkt-och-motesplats-for-seniorer/traffpunkt-och-motesplats/tellus-fritidscenter/>

Det framfördes på mötet att det inte finns någon specifik referensgrupp för äldre med funktionsnedsättningar. Den gruppen tenderar därför att försvinna i mängden och upplevelsen bland mötets deltagare var att de saknar ett forum där de kan driva sina frågor. Socialförvaltningen kommer att vidarebefordra denna information till äldreförvaltningen.

- *Skolsociala team*

På förra mötet framfördes önskemål om att vi skulle bjuda in någon att komma och informera om de skolsociala teamen. Kollegan på Kompetenscenter barn och unga, som jobbar med de skolsociala teamen, hade tyvärr inte möjlighet att närvara på dagens möte. Även hennes motsvarighet inom utbildningsförvaltningen hade annat inbokat den här eftermiddagen. Om intresse kvarstår kan de tänka sig att komma längre fram. Socialförvaltningen vill även passa på att nämna att det har gjorts en utvärdering av de skolsociala teamen i Stockholms stad. Utvärderingen är gjord av Marie Cederschiöld Högskola och under slutet av förra året så presenterades resultatet i en rapport. Rapporten kommer att skickas ut tillsammans med minnesanteckningarna från dagens möte.

Mötets deltagare framförde att de gärna vill att besöket blir av vid nästa möte. De framförde även önskemål om att få de viktigaste delarna från utvärderingen presenterade för sig vid det tillfället.

- *Riktat stöd*
Önskemålet om att FUB önskar komma i kontakt med dem som har hand om föreningsstöd är framfört till berörd enhet. Den återkopplingen vi har fått är att ansvarig utredare kontaktar Stefan Fagerström för vidare diskussion.
- *Skyddat boende*
Stockholms Dövas förening vill på nytt lyfta fram att NKJT (Nationell kvinnojour och stöd på teckenspråk) driver ett skyddat boende för teckenspråkiga. Enligt Stockholms Dövas Förening har inte NKJT avtal med staden men staden kan ändå köpa plats där vid behov. Platsen för det skyddade boendet brukar skifta men för tillfället erbjuder NKJT ett skyddat boende i Stockholm. Stockholms Dövas Förening upplever generellt att kunskapen om döva och deras livsvillkor är låg bland stadens handläggare och önskar därför hjälp med att sprida kunskap om ämnet vidare.

Återkoppling från socialförvaltningen: Information om NKJT och deras skyddade boenden har förmedlats till bland andra medarbetare och chefer inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning i ett nyhetsbrev.

Lägesrapport från organisationerna

- *Autism Stockholms län*
Föreningen jobbar utifrån tre olika inriktningar; sprida kunskap om autism, påverka beslutsfattare inom kommun och region samt skapa mötesplatser för målgruppen och deras anhöriga.

Föreningen är bland annat delaktig i projekten; **Mariko** - en digital assistent för ökad självständighet, delaktighet och trygghet, **AutismEd** - en central plats för att hitta, skapa och nå ut med mobil mikroutbildning och **Jag Äger** - Individuell Plan.

Autism Stockholms län informerade om att det är världsautismdagen den 2 april.

Andra områden som föreningen jobbar med är kognitiv tillgänglighet, skola och utbildning samt sammanhållen vårdkedja för de som nyligen fått sin diagnos. Föreningen jobbar även med den grupp som inte längre har rätt till daglig verksamhet på grund av ålder.

Autism Stockholms län berättade även att flera av deras medlemmar upplevt att persontransporterna till och från skola och daglig verksamhet inte har fungerat på ett bra sätt sedan det gjordes en ny upphandling i Stockholms stad.

- *Funktionsrätt Stockholms stad*

Organisationen har ganska många bollar i luften nu, bland annat arbetet med bokslut, verksamhetsberättelse och verksamhetsplan. Utöver det förbereder man för årsmötet som äger rum den 19 april.

Den 27 mars anordnas ett samtal om funktionsrätt och demokratiska rättigheter i en tid när ekonomiska prioriteringar står på agendan. Stockholms stads socialborgarråd Alexander Ojanne och oppositionsborgarråd Jan Jönsson medverkar i samtalet som äger rum i bokhallen Rotundan på Stadsbiblioteket.

Funktionsrätt Stockholms stad ingår i det nomineringsutskott som ska nominera ledamöter till Stockholms stads råd för funktionshinderfrågor. Nomineringarna är klara och de flesta platser är tillsatta, det finns dock några vakanser som de jobbar vidare med att tillsätta. Den 20 mars anordnas en introduktion för ledamöter i Stockholms stads råd för funktionshinderfrågor. Funktionsrätt Stockholms stad ser fram emot att de nya råden, som reducerats från 13 till sex, kommer igång och det blir möjligt att se hur det hela faller ut.

År 2018 genomförde Funktionsrätt Stockholms stad en skolrapport som visade att staden till stora delar saknar kunskap om elever med funktionsnedsättningar och deras förutsättningar och behov. Rapporten visade även att det saknas resurser och systematik för att säkerställa gruppens rättigheter. Föreningen kommer nu, i samarbete med Begripsam, genomföra en uppföljning av denna rapport. De arbetar nu för fullt för att ta fram en tillgänglig enkät om hur elever med funktionsnedsättning och anhöriga bosatta i Stockholms stad upplever sin skolsituation.

Arvsfondsprojektet ”Våra röster ska höras” har startats upp i samarbete med Begripsam och HandikappHistoriska Föreningen. Projektet ska synliggöra personer med funktionsnedsättning genom att samla in och publicera berättelser om hur det var att leva i Stockholms stad med funktionsnedsättning under Covid-19.

- *Stockholms Dövas Förening*

Föreningen jobbar brett i Stockholms stad och bedriver informativ, social, kulturell och intressepolitisk verksamhet.

Föreningens årsmöte kommer att äga rum den 18 mars.

Den 23 september firas Internationella teckenspråksdagen.

Stockholms Dövas Förening berättade att Stockholms stad beslutat sig för att inrätta ett teckenspråkigt medborgarkontor. De teckenspråkiga samhällsvägledarna kommer att vara lokaliserade på medborgarkontoret i Enskede-Årsta-Vantörs

stadsdelsförvaltning. Planen är att verksamheten ska startas upp i april.

Föreningen har tagit fram en rapport kring medborgarkontorsservice på teckenspråk. Rapporten lyfter bland annat vilka behov av stöd som målgruppen har i kommunala frågor. Rapporten kommer att ligga till grund för framtida diskussioner med det nyinrättade medborgarkontoret.

Stockholms Dövas Förening berättade om ett mindre projekt som de genomför med hjälp av bidrag från Stockholms stad. Det är ett kulturarvsprojekt där de ska belysa döva konstnärer, både deras verk och personporträtt, som verkar eller har verkat inom Stockholm från 1800-talet fram till idag. Just nu planeras utställningen ha premiär i slutet av september.

Föreningen lyfte även att teckenspråkiga personer inte vill flytta hemifrån på grund av att det boende de erbjudits inte haft teckenspråkig personal. Socialförvaltningen åtog sig att undersöka om det är möjligt att se hur många personer som tackat nej till en erbjuden boendeplats av just det skälet.

Återkoppling från socialförvaltningen: Enligt förmedlarna på gruppen för bedömning och förmedling har ingen under år 2022 tackat nej till erbjuden bostad med särskild service på grund av att det saknas teckenspråkig personal. Däremot har det motsatta hänt, att en person med hörselnedsättning erbjudits plats där det bara finns teckenspråkig personal och då tackat nej eftersom brukaren själv inte använder teckenspråk.

- ***Synskadades Riksförbund Stockholms stad***
Synskadades Riksförbund Stockholms stad har fått en ny ombudsman, han heter Håkan Thomsson.

Föreningen vilar på två ben, det medlemspolitiska och det sociala.

Verksamheten har kommit igång igen efter Coronapandemin. Föreningen erbjuder bland annat studiecirklar, torsdagscafé och pubkvällar. I slutet av mars kommer det att arrangeras en klädvisning.

Föreningen har arbetat med att förbereda årsmötet som äger rum den 16 mars.

Intressepolitiskt var föreningen aktiv inför valet förra året. I och med att det blev ett maktskifte i Stockholms stad kommer föreningen framöver att träffa några av de nya borgarråden, bland annat äldre- och kulturborgarrådet och trafikborgarrådet.

En viktig fråga för föreningen är tillgången till ledsagning/ledsagarservice för deras medlemmar. Tanken är att försöka intressera chefer på stadsdelnivå och ge dem lite extra information om hur det är att leva med en synskada och vikten av tillgång till ledsagning/ledsagarservice.

Den 25 januari anordnade Synskadades Riksförbund Stockholms stad **Ögats dag** som vände sig till såväl medlemmar som till personer som ser dåligt men ännu inte är medlem i föreningen. Programmet innehöll bland annat en presentation av föreningen och en föreläsning av en optiker som berättade om ögonskador och behandlingar. Det visades även upp hjälpmedel av olika slag.

För några år sedan minskade antalet nummer av Stockholms stads taltidning, **På tal om Stockholm**, från mellan 42-44 nummer till 35 nummer. Synskadades Riksförbund Stockholms stad har länge jobbat för att antalet nummer ska öka och nu har man fått gehör för sitt önskemål. Stockholms stad har beslutat att tidningen återigen ska komma ut i samma omfattning som innan neddragningen. Föreningen ser mycket positivt på det här!

Övriga frågor som föreningen tycker är viktiga och jobbar med är bland annat E-tillgänglighet och trafik- och miljöfrågor. Synskadades Riksförbund Stockholms stad upplever en förbättring sedan förordningen för elsparkcyklar trädde i kraft. Däremot är snöröjningen i staden inte okej. Det ligger ofta stora snödrivor i mitten av vägen vilket kan ställa till problem vid övergångsställen. Föreningen är även oroade över alla specialgator såsom sommar- vintergator. Dessa kan försvåra för synskadade om det innebär att man inte kan angöra dessa gator med färdtjänst.

Avslutningsvis tog föreningen upp att den hört talas om någon form av genomlysning som gjorts av ledsagningen i staden. Föreningen är intresserad av att få ta del av den rapporten. Vi enades om att det troligtvis är funktionshindersinspektörernas kvalitetsgranskning av ledsagning och ledsagarservice under år 2022 som efterfrågas. Socialförvaltningen kommer att skicka ut den tillsammans med minnesanteckningarna.

Inkomna diskussionspunkter inför och under mötet

- *Hur avser socialförvaltningen arbeta i enlighet med förvaltningens verksamhetsplan 2023?*
Stockholms Dövas Förening framförde att de har läst verksamhetsplanen och konstaterat att den är omfattande. Föreningen undrar hur de, och andra föreningar, ska kunna föra

fram och följa upp sina synpunkter? Stockholms Dövas Föreningen anser inte att de kan driva sina frågor i de möten som finns eftersom de frågor som tas upp i de olika mötena ska rikta sig till en bredare målgrupp. Funktionsrätt Stockholms stad menade att det är möjligt att ta upp frågor som rör en specifik målgrupp i de nätverk som finns. Enligt Funktionsrätt Stockholms stad är man satt där för att man har en kompetens inom ett visst område. Vidare framförde Funktionsrätt Stockholms stad att exempelvis Funktionshindersråden är sammansatta för att representera en bred palett för att därigenom kunna föra fram och jobba med frågor som berör personer med olika typer av funktionsnedsättningar. Socialförvaltningen instämde i Funktionsrätt Stockholms stads beskrivning av nätverkens funktion.

- *Har förvaltningen ännu sett någon effekt av budgetanslagen och i så fall på vilket sätt?*
Socialförvaltningen berättade att den första avstämningen kommer att ske i samband med tertialrapport 1 i början av april.
- *Har förvaltningen inlett arbetet med budgetposterna om statistik för ledsagning och ledsagarservice samt längre beslut för minskad administration och intrång i privatliv*

Statistikuppdraget

Anna Ljungquist är ansvarig utredare för uppdraget *Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet*. Inledningsvis tillsattes en arbetsgrupp bestående av två enhetschefer, två biträdande enhetschefer och två samordnare för sociala system från fem olika stadsdelsförvaltningar. Initialt fördes en diskussion kring vilka uppgifter som behövs samlas in för att kunna säga något om likställigheten. Arbetsgruppen enades om bland annat kön, typ av funktionsnedsättning och eventuell avslagsorsak. Insamlingen kommer även ge svar på hur många rena bifall och avslag för respektive insats som fattas i staden samt hur många delavslag som görs. Arbetsgruppen konstaterade ganska snabbt att den information den vill få fram inte kan hämtas ur stadens verksamhetssystem Paraplyet. Insamlingen måste därför ske manuellt genom att respektive stadsdelsnämnd fyller i en Excelmall. Mallen består av fasta svarsalternativ för att säkerställa att vi får jämförbar information. Socialförvaltningen kommer i början av nästa år att presentera resultatet för hela staden i ett tjänsteutlåtande till socialnämnden, troligtvis i mars månad. Därefter är planen att resultatet av insamlingen ska

presenteras i Socialtjänstrapport 2023. På frågan vad mötets deltagare anser om det svarade de att de tyckte att det låter som en bra idé. Det framfördes även önskemål om att dövblindhet ska redovisas som en separat funktionsnedsättning. Socialförvaltningen åtog sig att undersöka om det är möjligt med tanke på att mallen redan är framtagen och utskickad till stadsdelsnämnderna.

Återkoppling från socialförvaltningen: Mallen är justerad i enlighet med önskemålet och dövblindhet redovisas nu som en separat funktionsnedsättning.

Beslutslängd

Hanna Rossetti är ansvarig för uppdraget Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om beslut kan fattas för längre tidsperioder i syfte att öka framförhållningen för brukare och utförare.

Mötets deltagare fick information om att beslutslängd kommer att ses över i samband med revideringen av riktlinjerna – det är i dessa detta kommer att regleras. Frågan har diskuterats på chefsnätverken och det har framkommit att man göra lite olika. Flera stadsdelsförvaltningar uppgav att de har börjat diskutera beslutslängd på ärendedragningar och att man motiverar tidsbegränsade beslut. Beslutslängden kan variera dels beroende på vilken insats som avses, dels på anledningen till varför den enskilde behöver stödet, exempelvis om det är ett bestående eller ett tillfälligt behov. Socialförvaltningen undrade om mötets deltagare hade några synpunkter att dela med sig av gällande beslutslängden. Det som framkom var att det är mer regel än undantag att det fattas årsbeslut. Vidare ansåg flera deltagare att beslut om ledsagning/ledsagarservice bör gälla för längre tid än ett år då de flesta av alla som ansöker om insatsen har en permanent funktionsnedsättning. Mötets deltagare ansåg att det vore rimligt att beslutet omfattar ett antal år då många av deras medlemmar upplever det som jobbigt att beslutet ska omprövas varje år. Det skapar stor oro för medlemmarna enligt dem.

- *Anställdas kunskap och bemötande av personer med funktionsnedsättning, specifikt döva personer och hur förvaltningen lyfter upp detta bland handläggare, t.ex. fortbildning.*

Stockholms Dövas Förening framförde att flera av deras medlemmar träffar socialtjänsten i många olika sammanhang. Tyvärr är deras upplevelse att kunskapen kring dövas situation är bristfällig hos många handläggare, vissa vet inte ens hur man beställer en tolk. Det kan även handla om att individer har andra svårigheter utöver att de är döva. Ofta tar handläggare inte

hänsyn till att det kan försvåra informationsutbytet.

Socialförvaltningen informerade om att staden inte har någon specifik utbildning gällande dövas situation. Stockholms Dövas Förening föreslog att det borde finnas tips på stadens intranät gällande bemötandet av döva som handläggarna kan ta del av inför möten och dylikt med målgruppen.

- *Har förvaltningen sett några effekter av de lagändringar som trädde i kraft 1 januari avseende personlig assistans*
Socialförvaltningen berättade att frågan stämde av på chefsnätverken i februari. Några stadsdelsförvaltningar uppgav att de har fått in en del ansökningar (barnärenden) med anledning av att man vill få ansökan prövad utifrån nya regler om föräldraavdraget (här framkom det att det inte blir så stor skillnad). Vidare framkom att det har inkommit några få ansökningar om personlig assistans till socialpsykiatri. Socialförvaltningen kommer att följa utvecklingen under våren.
- *Vi har i staden överlag, och efter coronaepidemin i synnerhet, identifierat ett behov av satsningar på de grupper som förlitar sig på stadens socialpsykiatri och där resurserna inte täcker behoven. Som exempel är att det antal timmar som personer beviljas inom boendestöd alldeles för litet, där snittet ligger på 8 timmar per månad. Den som är berättigad till boendestöd har stora svårigheter i sitt dagliga liv och det är inte rimligt med så lågt timantal med hänsyn till individens behov för att klara ett självständigt liv. Har även förvaltningen fått till sig dessa signaler?*

När en ansökan om boendestöd utreds och bedöms utgår den alltid från en individuell bedömning. Det är den enskildes behov som ligger till grund för insatsens innehåll och omfattning. Är den enskilde inte nöjd med den omfattning som beviljats i förhållande till vad ansökan avsett finns alltid möjlighet att överklaga. I de nätverk som socialförvaltningen håller med enhetschefer och biträdande enhetschefer inom socialpsykiatri behandlas löpande frågor som rör boendestöd och bedömningar av insatsen. Funktionsrätt Stockholms stad undrade om det finns en referensgrupp även för socialpsykiatri och om det i så fall är möjligt att delta även där. Socialförvaltningen återkommer med besked i frågan.

Återkoppling från socialförvaltningen: Det finns en referensgrupp även inom socialpsykiatri. Ansvarig utredare inom socialpsykiatri kommer att kontakta frågeställaren.

- *Det är djupt oroande att samtliga stadsdelar inte har en egen träfflokal, då två stadsdelar stängt sina träfflokaler. Många inom målgruppen lider svårt av ensamhet och isolering och är ofta beroende av trygghet i sitt närområde. Hur arbetar ni med detta och hur ska det lösas?*

Socialförvaltningen delar uppfattningen om att träfflokalsverksamheterna är viktiga för målgruppen inom socialpsykiatri. Träfflokalerna drivs lokalt av respektive stadsdelsnämnd, och i de fall det har skett förändringar i verksamheterna har nämnderna utrett, beslutat och genomfört dessa utifrån olika aspekter. När förändringar i verksamhetens utformning har skett eller i det fall träfflokalen har stängt ner sin verksamhet permanent, har stadsdelsnämnden informerat och stöttat sina deltagare till andra möjliga, likvärdiga, alternativ. Det fördes fram att någon förening fått signaler om att medlemmar inte varit välkomna träffpunkter som legat i en annan stadsdelsförvaltning än där de varit bosatta. Socialförvaltningen åtog sig att kolla upp vad det är som gäller.

- *Oroande rapporter från det civila samhället larmar om den alltmer framträdande fattigdomen i vår stad och vi erfar svårigheter för enskilda att få del av socialförsäkringens skydd, vilket medför att allt fler hamnar på försörjningsstöd. Delar förvaltningen denna bild? Har förvaltningen utvärderat om detta problem kan ha koppling till funktionsnedsättning?*

En avstämning gjordes med stadsdelsförvaltningarna innan jul. Den visade att de såg en minskning av biståndstagare i sina stadsdelsområden vilket även Swecos månadsrapporter har visat (dock släpar statistiken) och även statistik för hela år 2022. Så som det ser ut nu har det inte ökat med hushåll i någon större utsträckning med anledning av inflationen förutom att personer som har försörjningsstöd en längre tid ökar. Däremot får socialtjänsten i högre grad än tidigare signaler från biståndsmottagare som upplever att de har svårare att få ekonomin att gå ihop med anledning av bland annat ökade mat- och elpriser. Men det har inte genererat i ett tydligt ökat inflöde av biståndsmottagare, enligt den statistik som vi har tagit del av. De kan inte se koppling till funktionsnedsättning i sin statistik. Personer som ansöker om ekonomiskt bistånd kodas i det sociala systemet utifrån vilket försörjningshinder personen har. De vanligaste är arbetslöshet, sjukskriven (med eller utan ersättning från FK) och social/medicinska skäl. Det finns inget försörjningshinder som kan urskilja personer med funktionsnedsättning, denna grupp kan återfinnas i samtliga försörjningshinder. Vi har inte heller fått några signaler på att personer med funktionsnedsättning ökat då de inte beviljats socialförsäkringsersättningar från FK.

Information från socialförvaltningen

- *Information om friskvårdskort*

Socialförvaltningen delade med sig av den glad nyheten att det i årets budget har beslutats att alla som bor på en bostad med särskild service enligt LSS, i syfte att förbättra hälsan, ska erbjudas ett gratis friskvårdskort på stadens simhallar. Den som har behov av en ledsagare under besöket i simhallen får ta med sig det utan extra kostnad. Det finns 14 simhallar spridda över staden och den enskilde väljer fritt vilken eller vilka simhallar som hen vill besöka. Frågan kring hur den här informationen kommer att spridas ställdes under mötet. Det framfördes att det finns olika språknivåer bland de som bor i bostad med särskild service. Socialförvaltningen åtog sig att kolla upp saken och återkomma med besked.

Återkoppling från socialförvaltningen: När det gäller information om friskvårdskortet så ligger ansvaret på respektive grupp-/servicebostad att ge information till brukarna samt att hjälpa till med det praktiska vid anskaffandet av kortet.

Nästa möte

Socialförvaltningen informerade om att nästa möte kommer att äga rum under hösten. Förslagsvis en torsdag i september, antingen 7 eller 14 september. Mötets deltagare önskade att mötet går av stapeln den 7 september.

Avslutning

Mötet avslutades.